Region Stockholm

PVN 2025-12-17

Vänsterpartiet **SKRIVELSE**

Skrivelse av Jonas Lindberg (V) om etableringsrätten

Regionerna ska följa hälso- och sjukvårdslagen (HSL) som tydligt stipulerar att den med störst behov ska ges företräde till vården. Med omställningsplanen ska Region Stockholm sträva efter att vården ska bli mer jämlik och behovsstyrd. Samtidigt råder fri etableringsrätt inom lagen om valfrihet (LOV), och vi politiker behöver ofta godkänna beslut om nya vårdcentraler, och andra mottagningar inom vårdval, som öppnas i närheten av en redan existerande i samma vårdområde.

I år gav förvaltningsrätten Stockholms stad rätt i att neka ett företag som ville etablera en ny förskola i ett område med risk för överetablering. Förvaltningsrätten konstaterade att en ny etablering skulle innebära att andra förskolor eller avdelningar skulle kunna tvingas stänga. Således tycks den fria etableringsrätten vara möjlig att ifrågasätta och underordna behovsprincipen.

De av regionens vårdval som idag bygger på hög grad av listningsersättning (d.v.s. där man tillhör en vårdgivare) är vårdval vårdcentral och vårdval barnavårdscentral (BVC). Likt förskolemarknaden som ser färre barn för varje ny årskull drabbas även regionens barnavårdscentraler av det lägre barnafödandet. Med etableringar av nya mottagningar i områden där det redan finns vårdgivare riskeras nedläggning av vård och stök i den lokala primärvården, till följd av konkurrens om listade patienter. Ett exempel är i Vårberg, där Capio nyligen lade ner sin vårdcentral efter Melivas etablering av en mottagning precis intill. En sådan situation skapar inte den långsiktighet och kontinuitet i primärvården som krävs för att kunna jobba hälsofrämjande.

Mot anledning av ovanstående vill jag fråga:

1. Hur speglar sig det faktiska vårdbehovet i etableringen av nya vårdcentraler och barnavårdscentraler i regionen? Sker etableringar av vårdcentraler och barnavårdscentraler i områden där marknaden redan är “mättad” utifrån vårdbehoven och i så fall vilka områden rör det sig om då? Finns det områden där tydlig överetablering ses?
2. Bedömer HSF att fri etableringsrätt är överordnad hälso-sjukvårdslagen eller ser man legala möjligheter att neka vårdbolag auktorisering i områden där behoven av tillgång till vårdcentral och barnavårdscentral redan bedöms vara tillgodosedda?

Jonas Lindberg, Vänsterpartiet